

Геоінформаційні платформи, модулі та технології – засоби впровадження сучасного підходу із територіального менеджменту (ТМ)

Тема 1 з курсу *Інформаційні технології в територіальному менеджменті* для магістрів із соціально-економічної географії

План лекції

1. Сутність територіального менеджменту (ТМ). Сучасний географічний підхід к управлінню територіальним розвитком – методологія геоінформаційних систем (ГІС) – **слайди 3-15**
2. Що таке геоінформаційна система у ТМ? Особливості впровадження ТМ на підставі ГІС-аналізу – **слайди 17-29**
3. ГІС для предметних та регіональних проектів із територіального менеджменту – **слайди 31-44**

Література із теми (основна)

- *Костріков С.В., Сегіда К.Ю.* Теоретична і прикладна геоінформатика. Навчальний посібник для вишів— Харків: Вид-во ХНУ, 2016. — 592 с.
- *Костріков С.В.* Геоінформаційне моделювання природно-антропогенного довкілля. Наукова монографія. Харків: Вид-во ХНУ, 2013.
- *Світличний О.О., Плотницький С.В.* Основи геоінформатики: Навчальний посібник / За заг. ред. О.О. Світличного. — Суми: ВТД - Університетська книга, 2005.
- *Баранов Ю.Б., Берлянт А.М., Кошкарєв А.В., Серапинас Б.Б., Филиппов Ю.А.* Толковый словарь по геоинформатике / Под ред. А.М. Берлянта и А.В. Кошкарєва. — М.: Изд-во, 1997.
- *Берлянт А.М.* Виртуальные геоизображения. — М.: Научный мир, 2001.
- *Бусыгин Б.С., Гаркуша И.Н., Серединин Е.С., Гаевенко А.Ю.* Инструментарий геоинформационных систем: Справочное пособие. - К.: ИРГ «ВБ», 2000. - 172 с.
- *ДеМерс М.* Географические Информационные Системы. - М.: Изд-во Дата+, 1999.

1. Сутність територіального менеджменту. Сучасний географічний підхід к управлінню територіальним розвитком – методологія геоінформаційних систем (ГІС) для ТМ

Сутність територіального менеджменту (ТМ)

- Територіальний менеджмент - одна з найважливіших галузей географічних і економічних знань, що знаходиться на стику трьох дисциплін - економічної географії, економіки та менеджменту, а також тісно пов'язана з багатьма науковими дисциплінами, такими як статистичні методи аналізу економічної політики, державні фінанси і бюджетна політика, мікроекономіка та макроекономіка, філософія управління, географічний просторовий аналіз.

Сутність територіального менеджменту (ТМ) (продовження)

- Регіональне управління – територіальний менеджмент здійснюється на різних рівнях: загальнодержавному, місцевому та місцевого самоврядування згідно із політичним та адміністративно-територіальним устроєм країни. Цей устрій передбачає наявність відповідних територіальних органів управління, у тому числі й органів місцевого самоврядування.

Сутність територіального менеджменту - продовження

- Терміни «територіальний менеджмент» та «регіонально-адміністративний менеджмент» в широкому сенсі є синонімами. Проте слід мати на увазі, що регіон у національній економіці розглядається як окрема самостійно господарююча система, що має чітко означені межі своєї території, власні органи управління, матеріальну та фінансову основу і визначається в більшості випадків законодавчими актами держави. Термін «регіонально-адміністративний менеджмент» є вужчим за термін «регіональне управління».
- Появі регіонально-адміністративного менеджменту передував розвиток регіональної економіки, яка сформувалася в 50-х роках, коли відомим американським економістом Уолтером Ізардом було засновано Асоціацію регіональної науки (Філадельфія, 1954 р): «Розміщення і просторова економіка» -(1956 р.); «Методи регіонального аналізу і вступ до науки про регіони» - (1961 р.); «Еколого-економічний аналіз для регіонального розвитку» - (1971 р.). Значний внесок у розвиток регіональної економіки зробив також французький економіст Ф. Перру - автор концепції «полюсів зростання» - нерівномірного і поляризованого розвитку окремих територій. Серед радянських авторів перше фундаментальне узагальнення *економічних проблем регіону* було зроблено академіком М. М. Некрасовим у монографії «Регіональна економіка», яку присвячено питанням розміщення продуктивних сил. Серед українських вчених-економістів відомі роботи В. А. Поповкіна «Регіонально-цілісний підхід в економіці» - (1993 р.); Чумаченка М. Г. «Очерки по экономике региона» - (1995 р.); Топчієва О. Г. «Теоретичні основи регіональної політики» - (1997 р.); Симоненка В. К. «Регіони України: проблеми розвитку» - (1997 р.); Зайцевої Л. М. «Региональная система управления (организационно-методологический аспект)» - (1997 р.).

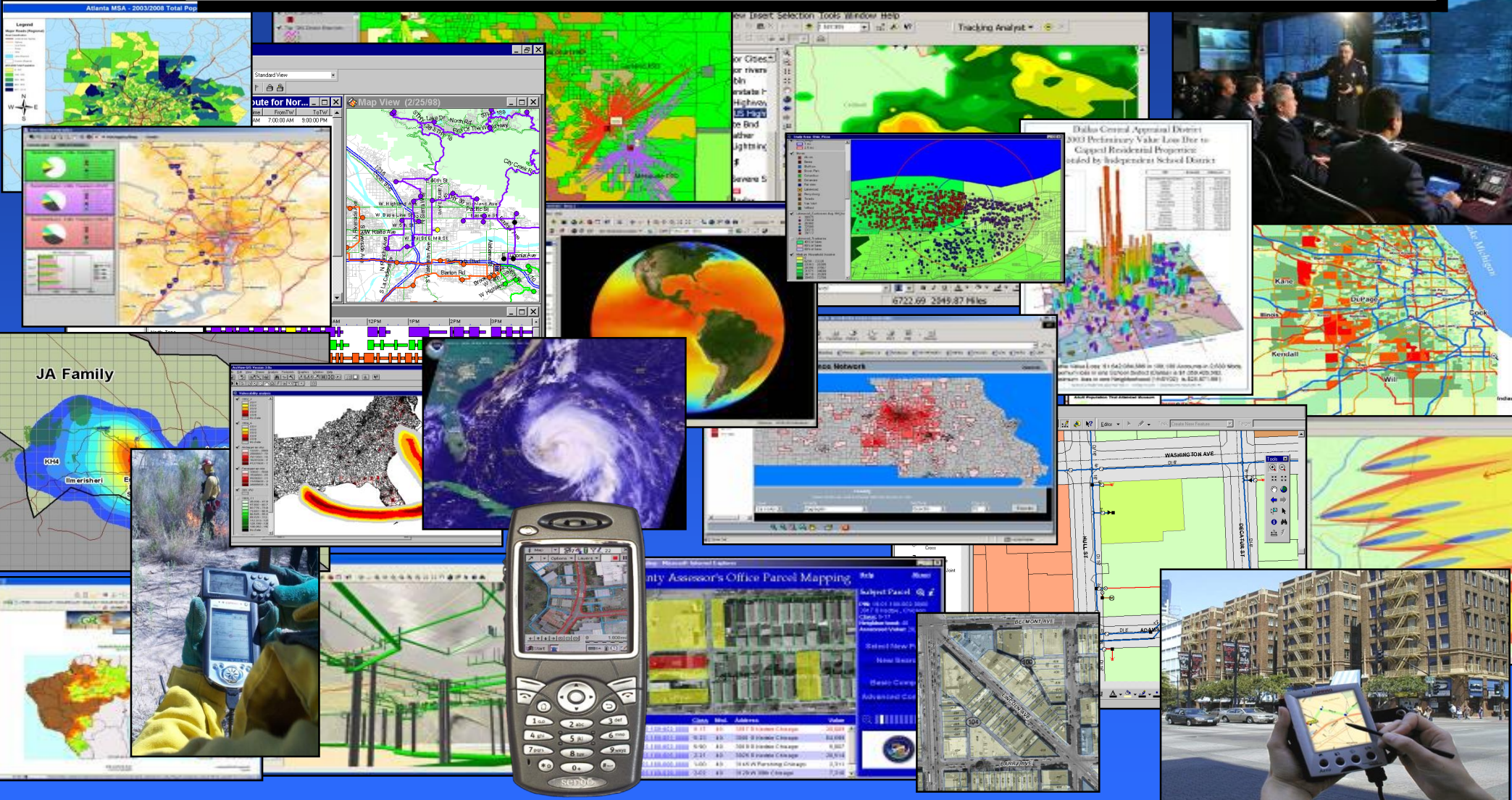

ГІС в управлінні територіальним розвитком

- Інтерес до впровадження ГІС в практику державного і муніципального управління у всьому світі залишається високим вже майже два десятиріччя. І якщо раніше в реалізації таких проектів у Північній Америці та в Європі велику активність демонстрували органи державного управління (міністерства, агентства і тому подібне), то останнім часом серйозну зацікавленість у багатьох країнах (навіть в Росії та в Україні) виявляють *регіональні та муніципальні органи управління*. Це пов'язано зі значними змінами в законодавстві, що істотно змінюють саму економічну основу територіального управління. Зараз в багатьох країнах муніципалітетам надаються великі можливості і, одночасно, на них покладається відповідальність за *управління землею і нерухомістю, обслуговування інфраструктури, збереження екологічного середовища і забезпечення безпеки населення*.

Багато досягнень людства в його домівці є доказом того...

... Що застосовування саме геоінформаційних платформ та технологій в управлінні територіальним розвитком грає ключову роль...

Взагалі дефініція концепції в науковій діяльності визначає провідні замисли, конструктивні принципи в певній предметній галузі. Концепція застосування геоінформаційних систем у ТМ – це реалізація географічного підходу для вирішення багатьох практичних питань в житті людини

Саме ця концепція впроваджує підвалини для....

Слайд 9

Вимірювання та Інтеграції Частин Довкілля...

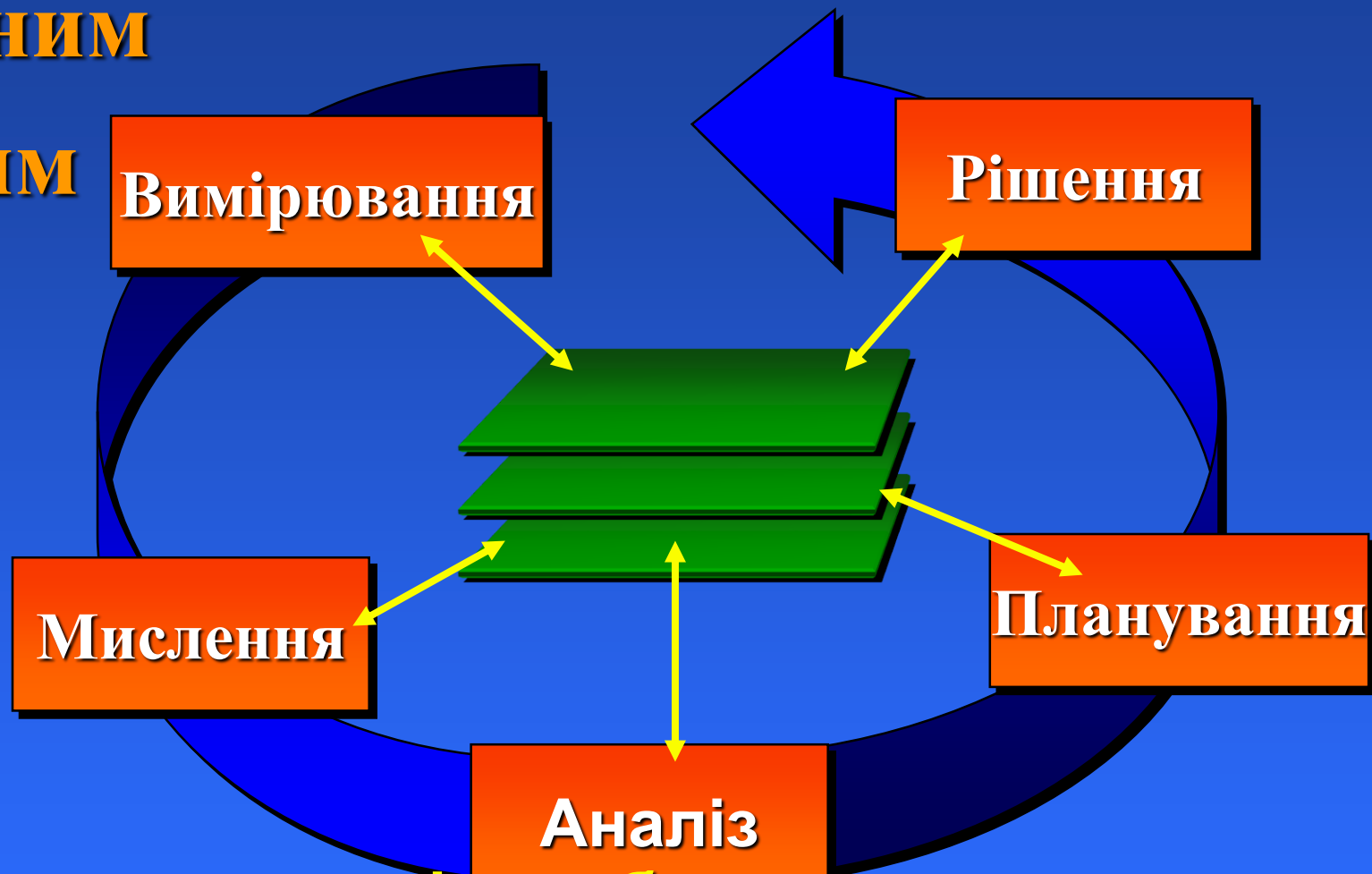

Геоінформаційна система є тим інструментом, який забезпечує **географічне мислення** і *просторовий погляд* на явища та процеси в межах *певної території* – тобто забезпечує новітній дослідницький підхід.

Вказаний **просторовий погляд** є:

- міждисциплінарним
- інтегрованим
- глобальним

Все це - загальнонаукові атрибути, у тому числі і
геоінформаційної концепції у територіальному менеджменті

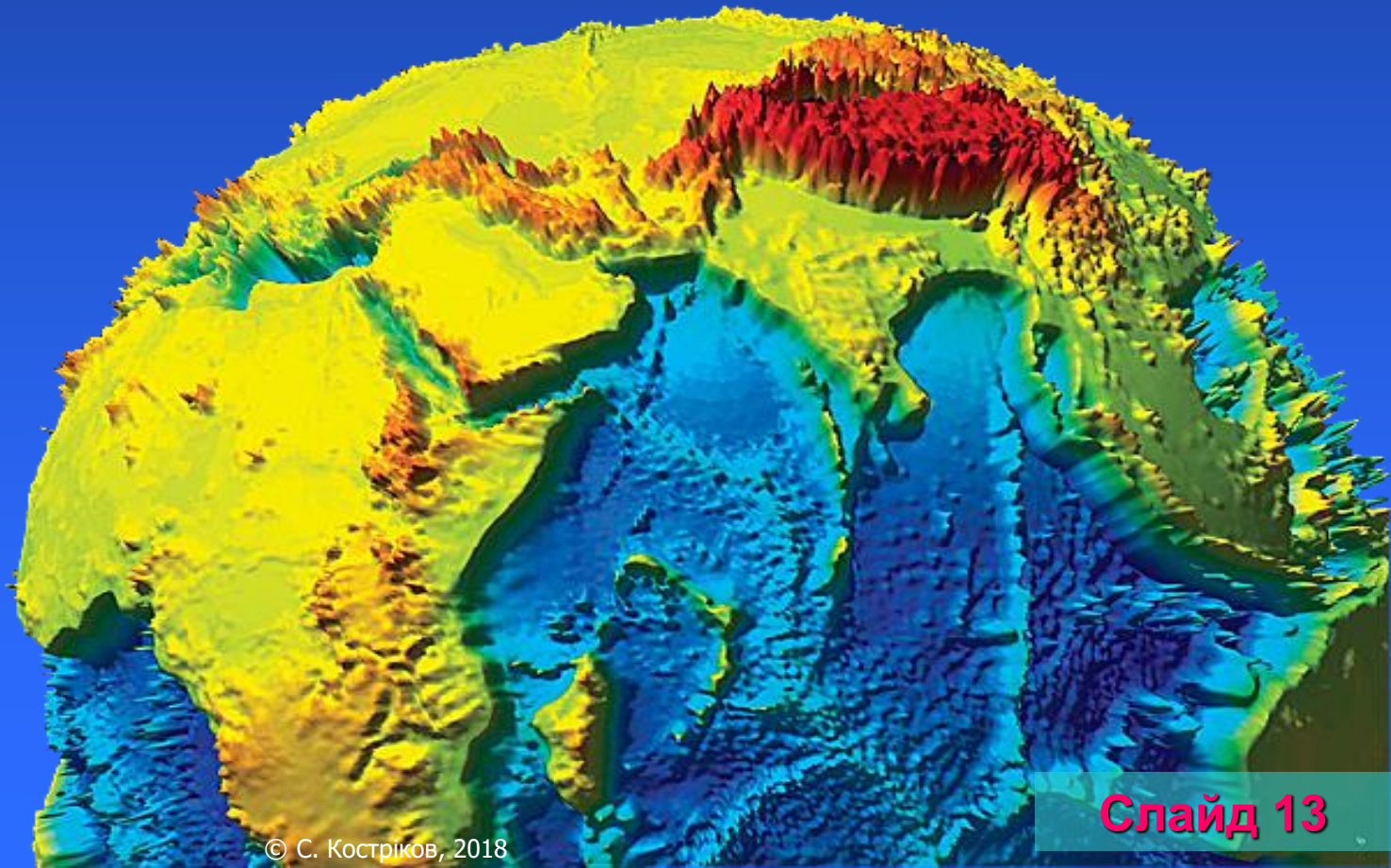

Геоінформаційна предметна галузь в ТМ

- це також новітня наука про наш Світ,
про території нашого життя

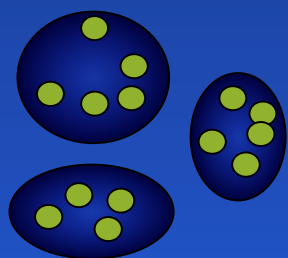
*Саме підхід на підставі цієї концепції
розглядається як основа для:*

- Розуміння
  - Сутностей
  - Відношень
  - Процесів
- Осмислення
- Моделювання
- Подання
- ...Інтегрує наші
ідеї

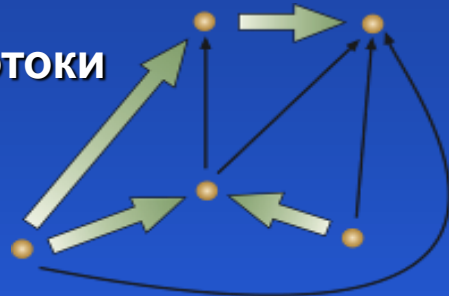

Теорія і практика ГІС у ТМ об'єднують Принципи, Парадигми і Методи

Моделі

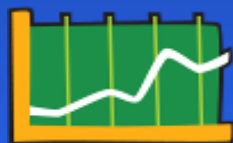
Потоки

Диференціювання

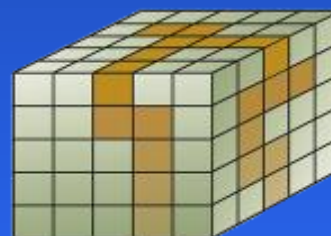
Класифікація

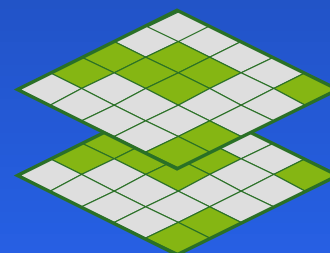
Події

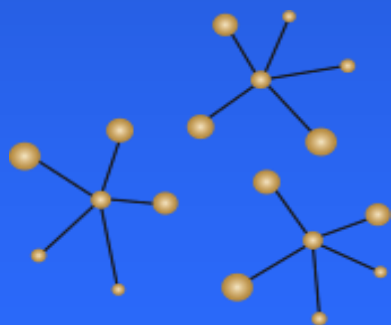
Розповсюдження

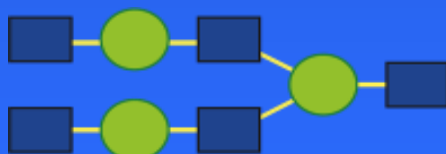
Циркуляція

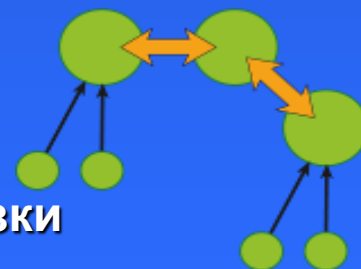
Просторова
коваріація

Взаємодії

Процеси

Зв'язки

... і допомагають краще зрозуміти особливості територіального розвитку

Питання по першій частині лекції

- У чому полягає сутність сучасного географічного підходу в територіальному менеджменті?
- Які існують особливості застосування ГІС в територіальному менеджменті?
- Дайте визначення геоінформаційної системи;
- Назвіть загальнонаукові атрибути
- Які предметні складові об'єднують теорія і практика ГІС ?